

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

אברהם נוריאל ז"ל

בן חביבה ומאיר

נולד בעירק

בשנת תרע"ג, 1913

התגורר בירושלים

שרת פלמ"ח

נעלמו עקבותיו בדרך לפעילות מבצעית

בתאריך כ"א באייר תש"א, 18/5/1941

מקום קבורתו לא נודע- הוצבה אבן לזכרו בהר הרצל

הותיר אחריו הורים ושני אחים

בן 28 בנפלו

קורות חיים

בן חביבה ומאיר. נולד בשנת 1913 בעיר בגדד שבעיראק. בשנת 1924 עלתה המשפחה לארץ-ישראל והשתקעה בירושלים, שם סיים אברהם את בית הספר היסודי, המשיך את לימודיו בשיעורי ערב וביום עבד כחשמלאי. עם זאת היה בין ראשוניה וחבריה הפעילים של אגודת הספורט "הפועל" בירושלים וחבר בארגון ה"הגנה". הוא הירבה בספורים והכיר יפה את סביבות ירושלים ומדבר יהודה ולא אחת שימש כמורה דרך באזור. בזכות כל אלה נתחבב על כל חבריו וחניכיו. עם פרוץ מאורעות תרצ"ו התגייס למשטרת היישובים העבריים והיה סרג'נט (סמל) בגדוד נוטרי הרכבת, אחראי לסביבה המסוכנת של קלקיליה הערבית. אחר-כך עבר לגבול הצפון, היה מפקד מחלקת נוטרי "גדר הצפון" ומילא תפקידי בטחון אחראיים. לאחר פרוץ מלחמת העולם השנייה, כשהוחלט לגייס עשרים ושלושה צעירים לפעולה מסוכנת בשטח האויב, היה אברהם בין הנבחרים. המשימה שהוטלה עליהם היתה פיצוץ בתי הזיקוק בטריפולי שבלבנון כדי להקשות על הגרמנים לצייד את מטוסייהם במזרח הקרוב וכדי לחבל בתכניותיהם לרכז מספר גדול של מטוסים בסוריה למבצעים נגד בעלות הברית. בכ"א באייר תש"א (18.5.1941) הפליגה מחיפה סירת המנוע "ארי היס" ובה כ"ג הצעירים,

ארגון יד לבנים
סניף ירושלים

עיריית
ירושלים

אבל משימתם לא בוצעה, הם לא חזרו לבסיסם וגורלם לא נודע. אברהם הניח הורים ושני אחים.

המשפחה הנציחה את זכרו על-ידי הקמת ספריה על שמו באחד מבתי-הספר לטעוני טיפוח בירושלים. שמו הונצח גם בספר "מתן בסתר". בית-הספר לקציני ים בעכו נקרא על-שם "כ"ג יורדי הסירה".

פלאח

כג יודי הסירה
פבחירי הגנה
חלוצי עליה ב
והיפאות העברית הלוחמת
ראשוני פלמח
אשר יצאו בשליחות העם
להכות באויב הנאצי
על חוף טריפולי שבלבנון
ביום כ"א באייר תש"א
הפליגו לדונם האחרונה
פפנה לא שבו עוד.

זכנס הארצי החמישי • ירושלים, כ"א אייר תשי"ז (22.5.57)

פלמ"ח - מבצע החבלה בטריפולי (כ"ג +1 יורדי הסירה)

הייתה זו הפעולה המיבצעית הראשונה מבין הפעולות שבוצעו במסגרת 'השיתוף' בין היישוב היהודי בארץ לבין הבריטים במלחמת העולם השנייה . פרשת יציאתם של 23 לוחמים יהודים וקצין בריטי למשימת חבלה בבתי הזיקוק בטריפולי שבסוריה, ב- 18 במאי 1941, קשורה להקמת הפלמ"ח בקשר הדוק: הייתה זו הפעולה המיבצעית הראשונה מבין הפעולות שבוצעו במסגרת 'השיתוף' בין היישוב היהודי בארץ לבין הבריטים במלחמת העולם השנייה. באותה מסגרת, ובמרחק זמן קצר ביותר, שותפו חוליות של לוחמי הפלמ"ח בכוח החלוץ של הצבא הבריטי שפלש לסוריה וללבנון. 'השיתוף' נוצר כתוצאה מהתקרבות חזית המלחמה לארץ-ישראל. תחת איום הכיבוש הגרמני ניאותו הבריטים להיענות לתביעתה של הנהגת היישוב בארץ - לאפשר השתתפות מיבצעית של מתנדבים במלחמה. אנשי מודיעין ב'שלוחה הארצישראלית של "המחלקה לתפקידים מיוחדים במיפקדת הכוחות הבריטיים במזרח התיכון (E.O.S). "היו מעונינים להפעיל מתנדבים אלה במשימות מודיעין וחבלה.

פלמ"ח - חשיבות המבצע - הכ"ג

פרשת שליחות הכ"ג הייתה למיתוס של גבורה והקרבה . חשיבותו העיקרית של המיבצע - תרומתו למורשת הקרב של הכוח הצבאי העצמאי של היישוב בארץ. פרשת שליחות הכ"ג הייתה למיתוס של גבורה והקרבה. בתנאי מלחמת העולם השנייה, בה הצטייר היהודי כנרדף ומושמד, הייתה היחלצות זו של יחידת לוחמים יהודים ארצישראליים למבצע צבאי נגד הנאצים, למופת חשוב ונחוץ, והפלמ"ח, שפקודת הקמתו ניתנה שלושה ימים לפני מועד המיבצע, אימץ אותו כמקור השראה לרוח הלחימה שלו.

פלמ"ח - תוכנית המבצע - הכ"ג

תוכנית המיבצע תוכנית המיבצע הסתמכה על ידיעות מודיעיניות שהעביר יוסף קוסטיקה , מה'מסתערבים' של ה'הגנה' באזור המיועד. על פי התוכנית היה על הכוח להתקרב בספינה לבתי הזיקוק. מפקד הכוח, המלווה הבריטי והמכונאי, היו אמורים להישאר בספינה, כששאר אנשי הכוח יגיעו בשלוש סירות אל החוף, וכל חולייה תבצע את חלקה במשימה: (1) חוליית האבטחה תישאר ליד הסירות. (2) חוליית הרתק תתפרש לאורך מסילת הברזל המובילה לבתי הזיקוק. (3) החולייה הפורצת תחדור למיתקנים ותניח את מטעני החבלה. ההודעה על הפעולה הגיעה לסוכנות היהודית בשלב מאוחר, זמן קצר לפני מועד הביצוע. משיקולים שונים, בעיקר מפני חשיבות 'השיתוף', נמנעה הסוכנות היהודית מלסרב לפנייה הבריטית או לבקש דחייה, וכתוצאה מכך לא נותר ללוחמים די זמן להכנה. כמו כן דחו הבריטים הצעה של ה'הגנה', להתקרב לבתי הזיקוק בעת ובעונה אחת מן היבשה ומן הים (הצעה, שקבלתה הייתה עשויה לשנות את תוצאות המבצע).

פלמ"ח - העלמות החוליה - הכ"ג

אובדן 23 הלוחמים הארצישראליים היווה מכה קשה ליישוב בארץ ול'הגנה'. בשעות הבוקר של ה-18 במאי 1941 יצאו 24 הלוחמים מנמל חברת החשמל שבמפרץ חיפה בספינה "ארי הים" (SEA LION) "כשעל סיפונה שלוש סירות פלישה קלות. הם נשאו עימם משדר אלחוטי - והוראה להימנע ככל האפשר מלהשתמש בו, כדי שלא יתגלו בידי האויב. גם את כל התעודות המזהות השאירו מאחור, למקרה שיתגלו. לאחר יציאתם יצרו פעמיים קשר עם בסיס היציאה. מאז הקשר האחרון, בצהריי אותו יום, אבדו עקבותיהם. לאחר שנודע דבר היעלמות הספינה על כל ציוותה, עשתה הסוכנות היהודית מאמצים ניכרים לגלות את גורל האנשים. לאחר שהבריטים כבשו את סוריה נשלח יוסף פיין וטוביה ארזי (שעמדו בראש רשת המודיעין בסוריה לפני הכיבוש) לנהל חקירה מדוקדקת אודות הפעולה. מסקנתם הייתה שהכוח התגלה כאשר התקרב לחוף על מנת לוודא את מקומם, בגלל טעות בניווט. לחוקרים הסתברה עובדה שלא נלקחה בחשבון כאשר נשלחו האנשים למיבצע: בערב היציאה הפציצו הבריטים את טריפולי ובכך גרמו להגברת הערנות והשמירה בעיר ובסביבתה. מאז אותה חקירה ועוד שנים רבות אחריה הועלו השערות רבות לגבי גורלם של האנשים. כל התשובות שניתנו לא פתרו את תעלומת היעלמותם המוחלטת של כל המשתתפים במיבצע מבלי להשאיר עקבות (מלבד פריטי לבוש בודדים). אובדן 23 הלוחמים הארצישראליים היווה מכה קשה ליישוב בארץ ול'הגנה'. לאחר מעשה, הובעו הרהורי חרטה על ההסכמה לשלוח את הלוחמים למיבצע הרפתקני, שייתכן כי לא הוכן כראוי. מבחינת 'השיתוף' היה זה כישלון מוחלט לשני הצדדים: המשימה לא בוצעה והאנשים לא שבו. 'השיתוף' נמשך חרף הכישלון, בגלל האינטרס החזק שהיה לשני הצדדים בהמשכו.

פלמ"ח - גיבוש תוכנית המבצע וההכנות לקראתו - הכ"ג

הסוכנות היהודית התבקשה להעמיד כוח למשימת החבלה, והתפקיד נמסר ל'הגנה'. עשרים ושלושה המתנדבים נבחרו מבין בוגרי הקורס, שהסתיים שבועות אחדים קודם לכן. בפברואר-מרס 1941 התקיים בשטח 'מגרשי התערוכה' בצפון תל-אביב קורס הכנה לפעילות חבלנית ומודיעינית. אהרון לישיבסקי (לשם) היה המפקד מטעם ה'הגנה', 'וקפטן ג'. האמונד - המפקח מטעם רשויות הצבא הבריטי. בקורס השתתפו כמה עשרות מתנדבים, שמרביתם לקחו חלק בעבר בקורסים הימיים של ה'הגנה' ורכשו ביחידותיה ניסיון מיבצעי, ימי או יבשתי. הבריטים הדריכו במקצועות החבלה והקשר. בחודש אפריל 1941 התגבשה במפקדה הבריטית תוכנית לכבוש את סוריה ולבנון מידי שלטון ווישי. התוכנית כללה גם פעולות חבלה שלפני הכיבוש, כגון הפצצה על מטוסים גרמנים שחנו בשדות תעופה בסוריה, וחבלה בבתי הזיקוק בטריפולי, שעמדו לספק למטוסים דלק. הסוכנות היהודית התבקשה להעמיד כוח למשימת החבלה, והתפקיד נמסר ל'הגנה'. עשרים ושלושה המתנדבים נבחרו מבין בוגרי הקורס, שהסתיים שבועות אחדים קודם לכן. צבי ספקטור נתמנה למפקד המיבצע, ועם עשרים ושניים פיקודיו נמנו לוחמים בעלי ניסיון מיבצעי קודם ב"נודדת" "ספקטור עצמו וסגנו יצחק הקר), בפו"ש, ב"פלוגות הלילה" ובפו"ם, וגם בהעפלה (כתריאל יפה, עמירם שוחט ואחרים). אל הלוחמים

צורף המייג'ור סר אנטוני פלמר, כמשקיף מטעם הגורם היוזם.